

Non-specifikke faktorer i fysioterapi

Keynote

Skrevet af Kristian

Oplægsholder:

Lene Vase

Psykolog og forsker i bl.a. patient-behandler-relation ved Aarhus Universitet

Indhold:

Oplægget omhandlede de kontekstuelle faktorer i fysioterapi og behandling generelt. Non-specifikke

faktorer indeholder også placebo og nocebo-effekter. Indledningsvist sagde Lene, at der i videnskabelige

forsøg bliver brugt en del krudt på at adskille de specifikke og non-specifikke faktorer, fordi det er vigtigt at

vide hvad præcist virker ved f.eks. medicin, operation eller behandling.

Her følger nogle korte nedslag, sætningsvist.

Forskningen siger, at generelt ses højere placeboeffekter, jo mere invasiv behandlingen er; ved kalktabletter ses små effekter, ved injektioner ses medium effekter, ved operation ses store effekter.

Vi ved, at jo bedre patient-behandler-relation, jo større placeboeffekt. Pga. forventninger og emotioner kan man forudsige placeboeffekt med 80% sikkerhed.

Der er forskel på åben og skjult administration, dvs. hvis patienten ser pillen givet, er der større effekt.

Ved ikke-farmakologiske behandlinger ses der ofte effekt, men med skarpere kontrolbetingelser forsvinder effekten typisk.

En begrebsramme for de kontekstuelle faktorer:

Behandlerfaktorer:

- Ry.
- Professionalisme og fremtrædelsesform.
- Overbevisninger og adfærd.

Patientfaktorer:

- Præference og tidligere erfaringer.

Relationsfaktorer:

- Tillid.
- Kommunikation.

Behandlingsfaktorer:

- Diagnose og prognose.
- "Stil".
- Personalisering.
- Berøring og sanseoplevelse.
- Umiddelbar smertelindring.
- Antal behandlingsgange.

Omstændigheder:

- Setting og omgivelser.

For optimering af non-specifikke effekter.

- Giv specifikke aktive behandlinger.
- Fokuser på non-specifikke faktorer som patient-behandler-forholdet og kommunikation.

- Vær opmærksom på patientens positive og negative forventninger og følelser i relation til behandlingen.

Take home messages

- ✓ Non-specifikke elemener i behandlingen kan give psyko-neuro-fysiologiske forandringer.
- ✓ Non-specifikke effekter kan optimeres ved opmærksomhed på kontekst, relationen, kommunikation, patientens oplevelse af behandling, forventninger og følelser.
- ✓ Bedre forståelse af specifikke og non-specifikke faktorer kan øge behandlingseffekten.
- ✓ Optimer og undgå nocebo-effekter.